

การสนับสนุนสร้างแรงจูงใจในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ สำหรับผู้ป่วย NCD

ชีว์รัตน์ ต่ายเกิด หัวหน้างานจิตเวช โรงพยาบาลอินทร์บุรี
จารุณี ปลายยอด พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (NCM-HT)

Motivational Interviewing

1. BRIEF ADVICE (3As)
2. BRIEF INTERVENTION
(3As + Making solid plan)
3. Motivational Interviewing
4. Group Motivation

BRIEF ADVICE

1. สัมพันธภาพ
2. ตกลงบริการ
3. สสำรวจแรงจูงใจ (ประเมินแรงจูงใจ)
4. ใช้คำถามเพื่อสร้างแรงจูงใจ
5. ให้ข้อมูลที่จำเป็น
6. สรุป
7. ให้กำลังใจ/คาดหวังด้านบวก

BRIEF ADVICE → 3As

- Affirmation
- Ask
- Advice

1. เวลาจำกัด
2. ผู้รับบริการไม่มีแรงจูงใจ

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

กรณีศึกษาที่ 1 ผู้ป่วยชายไทย อายุ 33 ปี Dx HT มาไม่ตรงนัด
ขาดยามาประมาณ 1 เดือน สวมเครื่องแบบ รปภ.
มาตรวจกับแม่ ที่คลินิกเวชปฏิบัติทั่วไป BP 150/100 mmHg

ตัวอย่างการสนทนา

พยาบาล : วันนี้มาตรวจอะไรคะ

ผู้ป่วย : เป็นความดันครับ ขาดยามา 1 เดือน ไปทำงาน
ต่างจังหวัดมา

พยาบาล : คุณทำงานอะไรคะ

ผู้ป่วย : ตอนนี้ เป็น รปภ.ครับ

พยาบาล : ค่ะ วันนี้เพิ่งออกเวรมาหรือคะ ใส่ชุดมาด้วย
ท่าทางคุณชอบงานนี้และตั้งใจทำงานมาก

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

แม่ : เขาเป็นคนหาเลี้ยง ดูแลแม่ ถ้าไม่ได้เขาคงลำบาก

พยาบาล : นี้คุณเป็นหลักของครอบครัวเลย

ถ้าคุณเป็นอะไรไปซักคน ทางบ้านคงลำบาก วันนี้ แม่คุณ มาด้วย แม่คงเป็นห่วงคุณมาก

พยาบาล : ขาดยามา 1 เดือน วันนี้ ความดันสูงพอสมควร นะคะ จะดูแลตัวเองต่ออย่างไรดีค่ะ

ผู้ป่วย : ผมจะกินยาให้ต่อเนื่องครับ

พยาบาล : ดีค่ะ การกินยาต่อเนื่อง จะช่วยคุมความดันและ ป้องกันโรคแทรกซ้อนได้นะคะ เดี่ยวคุณอ่านคู่มือนี้ นะคะ มีความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูงอยู่ค่ะ

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

กรณีศึกษาที่ 2 ผู้ป่วยชายไทย อายุ 62 ปี Uncontrolled DM HT DLP IHD อาชีพ ผู้รับเหมาก่อสร้าง สูบบุหรี่ 1 ซอง/วัน บอกเครียดเรื่องงาน มักไม่ค่อยตรวจ

ครั้งที่ 1 พบผู้ป่วยที่คลินิกเวชปฏิบัติทั่วไป BP 161/99 mmHg
FBS 196 mg%

พยาบาล : สวัสดีค่ะ ขอเวลาซักนิดนะคะ พอดีพยาบาล ดูประวัติของคุณแล้ว คุณยังคุมความดัน คุมน้ำตาลได้ไม่ค่อยดี เป็นโรคหัวใจแล้วด้วย ก็เลยเป็นห่วงค่ะ

ผู้ป่วย : ได้ๆ ผมไม่เป็นไร ผมกินยาครบ พยายามดูแลตัวเองอยู่

พยาบาล : อันนี้เป็นเรื่องที่คุณทำได้ดีแล้วค่ะ ขอให้คุณทำต่อไปนะคะ ฝากคุมอาหารและเรื่องบุหรี่ด้วยนะคะ ให้คุณกลับไปคิดดูนะคะ กลัวจะเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาตค่ะ

นัดผู้ป่วยเข้าคลินิกโรคความดันโลหิตสูง

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

ครั้งที่ 2 คลินิกโรคความดันโลหิตสูง ผู้ป่วยมาตรฐาน BP 135/75 mmHg FBS 155 mmHg

พยาบาล : วันนี้ มาตรฐานดีเลยนะคะ ความดันก็ดี น้ำตาลเริ่มลดลง แสดงว่าคุณมีความตั้งใจดูแลตัวเองมาก ช่วงที่ผ่านมามีอาการเป็นยังไงบ้างคะ

ผู้ป่วย : ปกติครับ

พยาบาล : ยังสูบบุหรี่อยู่ไหมคะ

ผู้ป่วย : ยังสูบอยู่ มันสูบมานานแล้ว จะเลิกยาก จะหักดิบก็ทรมาน ใช้วิธีค่อยๆ ลดลง

พยาบาล : อืม มันเป็นเรื่องยากจริงๆคะ คนไข้หลายคนก็บอกแบบนี้

ผู้ป่วย : แต่ผมพยายามคุมอาหาร อยู่นะ

พยาบาล : ดีมากเลยคะ ลองเล่าให้พยาบาลฟังได้ไหมคะ ว่าทำยังไงบ้าง

.....

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

พยาบาล : งานเยอะไม้คะ ตอนนี้

ผู้ป่วย : งานมีมาเรื่อยๆ ครับ ต้องใช้สมอง ต้องสั่ง ต้องคุม
งาน บางครั้งก็เครียด

พยาบาล : คุณคงภูมิใจกับงานนี้มาก นี่ขนาดงานจะหนัก คุณ
ก็ยังแบ่งเวลามาโรงพยาบาลได้ คุณเป็นคนมีความรับผิดชอบ
สูงทีเดียว

พยาบาล : อะไรทำให้คุณ ตั้งใจขนาดนี้

ผู้ป่วย : อายุมากแล้ว ลูกก็โต ทำงานหมดแล้ว ก็อยากจะ
มีสุขภาพที่ดี อยากอยู่ไปนานๆ

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

พยาบาล : มีอะไรอีกบ้างที่คุณทำเพื่อให้สุขภาพดีขึ้น

ผู้ป่วย : พยายามไม่กินอาหารของมันๆ

ขนมหวานกินบ้าง แม่บ้านขายขนมอยู่ตลาดนัด

บุรี เหลือ 4-5 มวน ออกกำลังกายบ้าง

พยาบาล เท่าที่ฟังมา คุณมีความพยายามและ

ทำได้ดีแล้ว ขอให้คุณดูแลตัวเองต่อไปนะคะ

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

การวางแผนต่อเนื่อง ในครั้งต่อไป

1. ประสานแพทย์ ติดตามผล HbA1C
2. หาข้อมูลเชิงลึกที่ทำให้ผู้ป่วย ยังควบคุมเบาหวานไม่ได้

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

กรณีศึกษาที่ 3 ผู้ป่วยโรคจิตและโรคความดันโลหิตสูงครั้งที่ 1

พยาบาล : วันนี้ความดันโลหิตสูงกว่าปกติ (200/100 mmHg) คงต้องไปนอนพักให้แพทย์ตรวจที่ห้องฉุกเฉินค่ะ

ผู้ป่วย : ผมไม่ไป ช่างมัน ปวดหัวมัน เดี่ยวหาย

แฝด : โลง เมรุ ต้องสองอย่างนี้เท่านั้น

พยาบาล : เป็นห่วงค่ะ ถ้าความดันสูงกว่านี้อาจต้องนอนโรงพยาบาล ถ้าเกิดแขนขาอ่อนแรงใครจะดูแล

ผู้ป่วย : ไม่สนใจหรอก มีแฝด พ่อ พี่สาวต้องดูสักคน

แฝด : ไม่ดู ส่งเมรุอย่างเดียว พ่อแก่แล้วดูไม่ไหว พี่สาวต้องทำมาหากิน ไม่มีเวลา

พยาบาล : ได้นอนพักตอนนี้ แพทย์ให้ยารักษาเลย อาจไม่ต้องนอนโรงพยาบาล กลับบ้านได้

ผู้ป่วย : ไปเดี๋ยวนี้เลย

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

ครั้งที่ 2 –3 เยี่ยมบ้าน พบผู้ป่วยกินยาไม่ถูกต้อง

พยาบาล : ความดันวันนี้ 168/111 mmHg ยังสูงกว่าปกติค่ะ

ผู้ป่วย : ผมกินยาตามที่ให้มาทุกวัน กินก่อนนอนทุกซอง บางวันลืม
เข้ากินกาแฟแล้วไปทำงาน

พยาบาล : ดีมากค่ะที่ตั้งใจกินยาทุกวัน ยาความดันเป็นมือเข้าได้ผล
ดีกว่ากินก่อนนอน

แฝด : จะจัดให้ไม่ยอม กินมั่วหรือเปล่า

ผู้ป่วย : ไม่รู้หนังสือ ไม่กล้าบอกตั้งแต่แรก ทำให้รู้ว่ากินตอนเช้าที่
ข้างซองด้วย

พยาบาล : วาดรูปคนยืนให้ที่ซองยาความดัน ความดันยังสูงอยู่เป็น
ห่วงค่ะว่าจะมีผลต่อเส้นเลือดในสมองจะทำงานไม่ได้เหมือนเมื่อก่อน

ผู้ป่วย : เลื่อนนัดให้เร็วขึ้นกว่าเดิมได้ไหม

พยาบาล : ได้ค่ะ

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

ครั้งที่ 4 – 7

พยาบาล : วันนี้ความดันโลหิตดีมาก ปกติค่ะ (135/87 mmHg)
ทำอย่างไรคะ

ผู้ป่วย : กินยาตามที่หมอสั่ง ตอนเช้าความดัน ไม่ปวดหัว
สบายหรือน้อยลง

พยาบาล : ชีวิตประจำวันก่อนหน้าทีกับตอนนี้ต่างกันไหมคะ

แฝด : ต่างกัน เมื่อก่อนดีอ้วน ไม่ฟัง หลังกินยาได้ถูกต้อง
พุดง่าย หน้าตาไม่เครียด ไม่ฉุนเฉียว

ผู้ป่วย : ไม่เหนื่อยเหมือนเมื่อก่อน ไปรับจ้างรูตไบมะกรูดได้

พยาบาล : ดีมากค่ะที่มุ่งมั่นตั้งใจกับการหาหมอและกินยาได้
ถูกต้อง จนความดันปกติค่ะ

พี่สาว : ตอนนี้ช่วยตัดไม้ไผ่ มาสานหมวกได้ ช่วยกันทำมาหากิน

ผู้ป่วย : ดีขึ้นแล้ว ผมจะไปตามนัดให้ได้ทุกครั้ง

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

สรุป ปัจจัยที่ทำให้กรณีศึกษารายนี้สามารถกินยาได้ ถูกต้องและมารับการรักษาต่อเนื่อง มีดังนี้

1. ไม่ตำหนิและไม่ทำให้ผู้ป่วยที่ไม่รู้หนังสือแล้ว บอกว่ารู้
2. มีการสอนสาธิตการกินยา ให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการทำสัญลักษณ์ที่ซองยา
3. ญาติมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วย ด้วยเห็นความตั้งใจมุ่งมั่นของพยาบาลที่ช่วยเหลือ
4. นอกจากการให้คำชื่นชม คำแนะนำ การหาเหตุผลมาสนับสนุนจะนำไปสู่การปฏิบัติ ได้เร็วขึ้น
5. ยังคงชื่นชม ให้กำลังใจ ค้นหาอุปสรรคและร่วมกันแก้ไข ทุกครั้งที่มารับบริการ

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

กรณีศึกษาที่ 3

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

กรณีศึกษาที่ 4 ผู้ป่วยแอลกอฮอล์ที่ขาดนัด

พยาบาล : หลังจากหยุดรักษาไปเป็นปี ตอนนี้เป็นอย่างไรคะ

ผู้ป่วย : ไม่ค่อยมีแรง ดื่มเหล้าบ้าง

พยาบาล : ดูปตาเหลือง ท้องใหญ่ แต่เดิมเป็นอย่างนี้ไหมคะ

ผู้ป่วย : ท้องใหญ่ อืด ไม่สบายท้อง ไม่ได้ขายไข่ปิ้ง
มาหลายวันแล้ว ตาเหลืองนี้ไม่ได้สังเกต
จะเป็นอะไรไหม

พยาบาล : ยังบอกไม่ได้ค่ะ ว่าเป็นอะไร แต่คงเกี่ยวข้องกับตับ
และยังกินเหล้าอยู่ ยังไงไปพบแพทย์
ที่โรงพยาบาล รู้สึกเป็นห่วงค่ะ

พยาบาลเดินกลับเพื่อจะขึ้นรถ ผู้ป่วยกับภรรยาเดินตามเพื่อ
จะถามถึงการมาพบแพทย์ ขอใบนัด หลังจากนั้นมาตรวจตามนัด

การใช้ MI ในผู้ป่วย NCD

กรณีศึกษาที่ 4

สวัสดี